

فرهنگ ثروت آفرین

بررسی و تحلیل نظام

آمار اقتصادی

اسباب بازی

با تأکید بر رویکرد نوآورانه و دانش بنیان

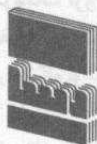
دکتر روح اله ابو جعفری

(عضو هیئت علمی پژوهشکده مطالعات فناوری)

مهدی رحیمی نسب

مجتبی نصراللهی نسب

(پژوهشگران پژوهشکده مطالعات فناوری)

سرشناسه	: ابو جعفری، روح اله، ۱۳۵۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: فرهنگ ثروت آفرین: بررسی و تحلیل نظام آمار اقتصادی اسباب بازی با تأکید بر رویکرد نوآورانه و دانش بنیان / نویسندگان روح اله ابو جعفری، مهدی رحیمی نسب، مجتبی نصراللهی نسب؛ مشاور سید محمدحسین سجادی نیری
مشخصات نشر	: تهران: رسا، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۶ ص.: مصور، جدول، نمودار؛ ۲۲ × ۲۹ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۳۱۷-۹۸۱-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
عنوان دیگر	: بررسی و تحلیل نظام آمار اقتصادی اسباب بازی با تأکید بر رویکرد نوآورانه و دانش بنیان.
موضوع	: اسباب بازی -- ایران -- صنعت و تجارت -- آمار
موضوع	: Toy industry -- Iran -- Statistics
موضوع	: اسباب بازی -- صنعت و تجارت -- آمار
موضوع	: Toy industry -- Statistics
موضوع	: اسباب بازی -- ایران -- صنعت و تجارت
موضوع	: Toy industry -- Iran
موضوع	: اسباب بازی -- صنعت و تجارت
موضوع	: Toy industry
شناسه افزوده	: رحیمی نسب، مهدی، ۱۳۷۰ -
شناسه افزوده	: نصراللهی نسب، مجتبی، ۱۳۶۷ -
شناسه افزوده	: سجادی نیری، سید محمدحسین، ۱۳۵۷ -
رده بندی کنگره	: ۳۲۱ / ۴ / ۱۸۷ / ۰۹۵۵
رده بندی دیویی	: ۵۸۱ / ۰۴۳
شماره کتابشناسی ملی	

کلیه حقوق محفوظ و مخصوص ناشر است

دوست عزیز، هرگونه کسب درآمد از دسترنج دیگران، کثیر کتاب بدون اجازه از ناشر و فروش آن و یا تغییر بهای کتاب، کاری نادرست و نامشروع است و در نهایت، موجب رواج بی اعتمادی در جامعه و بروز پی آمدهای ناگوار در زندگی و محیطی ناسالم برای خود و فرزندان مان می گردد.

مؤسسه خدمات فرهنگی رسا

تلفن: ۴۵ - ۸۸۸۳۴۸۴۴ فاکس: ۸۸۸۳۸۱۲۵

WWW.RASABOOKS.IR

عنوان: فرهنگ ثروت آفرین

بررسی و تحلیل نظام آمار اقتصادی اسباب بازی

امور گرافیک: مؤسسه فرهنگی و هنری نگاه نو تهران / طراح جلد: حمیدرضا بیدقی

چاپ اول: ۱۳۹۸ — تیراژ: ۵۰۰ نسخه

مرکز توزیع: پخش رسا - تلفن: ۶۶۹۰۷۷۱۰ و ۶۶۹۰۷۷۱۲

قیمت: ۴۲۰۰۰ تومان

۱	مقدمه
۵	بخش اول: تبیین و توسعه نظام آمار اقتصادی صنعت اسباب بازی
۷	مقدمه بخش اول
۱۱	فصل اول: تبیین مفاهیم فنی و نظری حوزه اسباب بازی
۱۱	۱-۱. مقدمه
۱۲	۲-۱. گفتار اول: تعریف اسباب بازی
۱۳	۳-۱. گفتار دوم: طبقه‌بندی اسباب بازی‌ها
۱۸	۴-۱. گفتار سوم: استانداردها و معیارهای اسباب بازی مناسب
۲۴	۵-۱. گفتار چهارم: جمع‌بندی فصل اول
۲۵	فصل دوم: تبیین چهارچوب مفهومی اقتصاد صنعت اسباب بازی
۲۵	۱-۲. مقدمه
۲۶	۲-۲. گفتار اول: جایگاه حوزه اسباب بازی در اسناد بالادستی کشور
۲۸	۳-۲. گفتار دوم: رویکرد زنجیره ارزش به صنعت اسباب بازی
۴۱	۴-۲. گفتار سوم: شاخص‌های اقتصادی صنعت اسباب بازی
۴۵	۵-۲. گفتار چهارم: جمع‌بندی فصل دوم
۴۷	فصل سوم: تبیین مفاهیم آماری اقتصاد صنعت اسباب بازی
۴۷	۱-۳. مقدمه
۴۷	۲-۳. گفتار اول: تعاریف و مفاهیم استاندارد در صنعت اسباب بازی
۴۸	۳-۳. گفتار دوم: طبقه‌بندی‌های بین‌المللی و پوشش موضوعی اسباب بازی‌ها
۵۶	۴-۳. گفتار سوم: شاخص‌ها و اقلام اطلاعاتی، روش‌ها و منابع آماری پیشنهادی
۵۸	۵-۳. گفتار چهارم: تولیدکنندگان آمار و منابع داده اسباب بازی در ایران
۵۹	۶-۳. گفتار پنجم: جمع‌بندی فصل سوم
۶۱	بخش دوم: تحلیل صنعت اسباب بازی با رویکرد نوآورانه و دانش‌بنیان
۶۳	مقدمه بخش دوم

فصل چهارم: تبیین مدل‌های نوآوری در صنعت اسباب‌بازی.....	۶۵
۱-۴. مقدمه.....	۶۵
۲-۴. گفتار اول: نوآوری در محصول؛ اسباب‌بازی‌های فناورانه.....	۶۵
۳-۴. گفتار دوم: نوآوری در بازاریابی؛ شهرت‌های 'ا' و مکان‌های انجام بازی.....	۷۰
۴-۴. گفتار سوم: نوآوری در بازاریابی؛ فروشگاه‌های آنلاین اسباب‌بازی.....	۷۲
۵-۴. گفتار چهارم: نوآوری در بازاریابی؛ جشنواره‌ها و نشان‌ها.....	۷۸
۶-۴. جمع‌بندی فصل چهارم.....	۸۴
فصل پنجم: طراحی شاخص برای حوزه‌های نوآورانه.....	۸۵
۱-۵. مقدمه.....	۸۵
۲-۵. گفتار اول: نوآوری در محصول؛ اسباب‌بازی‌های فناورانه.....	۸۵
۳-۵. گفتار دوم: نوآوری در بازاریابی؛ شهرت‌های 'ا' و مکان‌های انجام بازی.....	۸۶
۴-۵. گفتار سوم: نوآوری در بازاریابی؛ فروشگاه‌های آنلاین اسباب‌بازی.....	۸۶
۵-۵. گفتار چهارم: نوآوری در بازاریابی؛ جشنواره‌ها و نشان‌ها.....	۸۷
۶-۵. جمع‌بندی فصل پنجم.....	۸۸
بخش سوم: آمارنامه صنعت اسباب‌بازی.....	۸۹
مقدمه بخش سوم.....	۹۱
فصل ششم: آمار مصرف اسباب‌بازی.....	۹۵
فصل هفتم: آمار صنعت اسباب‌بازی در حوزه تولید و توزیع.....	۹۷
۱-۷. مقدمه.....	۹۷
فصل هشتم: آمار صنعت اسباب‌بازی در حوزه بازرگانی.....	۱۰۱
۱-۸. مقدمه.....	۱۰۱
۲-۸. گفتار اول: آمار واردات اسباب‌بازی.....	۱۰۲
۳-۸. گفتار دوم: میزان صادرات اسباب‌بازی.....	۱۱۹
منابع و مآخذ.....	۱۲۳

در حالی که صنعت اسباب‌بازی به‌عنوان یکی از بخش‌های شاخص صنایع فرهنگی، همواره مورد توجه و وسواس شدید کشورهای توسعه‌یافته قرار گرفته است؛ اما در ایران کمتر قدرت و ابعاد فرهنگی و اقتصادی این صنعت به‌درستی درک شده و برنامه‌ریزی‌ها برای این صنعت در مسیر صحیح قرار گرفته است. به‌طوری‌که در آذرماه ۱۳۹۲ روند یک‌ساله این صنعت از سوی مقام معظم رهبری مورد انتقاد شدید قرار گرفت. تولید اسباب‌بازی در ایران، به تعداد انگشت‌شماری از تولیدکنندگان محدود شده و مجموع تولیدات داخلی اسباب‌بازی در بهمن‌ماه ۱۴۰۰ کمتر از ۱۰ درصد حجم بازار داخلی را به خود اختصاص می‌دهد (کارگروه ارزیابی آسیب‌ها و فرصت‌های کارآفرینی صنعت اسباب‌بازی، ۱۳۹۵: ۴۴).

جدی گرفته نشدن این صنعت در داخل کشور را می‌توان در اسناد و قوانین نیز جستجو کرد. جایی که در اسناد بالادستی کشور همچون برنامه‌های توسعه، هیچ هدف‌گذاری اقتصادی مشخصی برای این صنعت انجام نشده و مورد غفلت قرار گرفته است. باین‌حال صنعت اسباب‌بازی در «سند ملی نوآوری صنایع و محصولات فرهنگی و فناوری‌های نرم» نیز از جمله حوزه‌های مهم صنایع فرهنگی دانسته شده و اهداف کمی و ویژه‌ای نیز برای آن در نظر گرفته شده است که از آن جمله می‌توان به دستیابی اسباب‌بازی‌های تولید داخل به سهم حداقل ۲۵ درصدی از ارزش بازار اسباب‌بازی کشور اشاره کرد. (شورای عالی انقلاب فرهنگی (مصوب کمیسیون نقشه جامع علمی کشور)، ۱۳۹۶).

با این حال هدف گذاری برای صنعت و دستیابی به اهداف کمی و کیفی مشخص شده، تنها در سایه برنامه ریزی های دقیق و مدیریت گام به گام میسر خواهد شد. از سوی دیگر به نظر می رسد که داده های آماری و اطلاعات، بنیادی ترین اصل برای برنامه ریزی موفق به شمار می روند. به نحوی که گام نخست در فرایند برنامه ریزی، تعیین شاخص ها و تهیه اطلاعات و آمار از تمامی امکانات بالقوه و بالفعل کشور در حوزه مورد مطالعه است. بنابراین بدون وجود اطلاعات صحیح و جامع و به دنبال آن تحلیلی متقن و علمی از این اطلاعات، حرکت در راه برنامه ریزی، امری دشوار و یا ناممکن به نظر می رسد.

در حوزه اسباب بازی ها برخی از نهادهای متولی این حوزه از جمله شورای نظارت بر اسباب بازی، به عنوان اصلی ترین نهاد فعال در این حوزه، در راستای پیشبرد اهداف خود به جمع آوری و تولید آمار به ویژه در حوزه واردات اسباب بازی پرداخته اند؛ اما علاوه بر کافی نبودن این آمارها (محدود شدن به حوزه واردات) مهم ترین چالشی که آمارهای موجود را مورد خدشه قرار می دهد، مطابقت نداشتن این آمارها با استانداردهای آماری مرکز آمار (به عنوان متولی و نهاد رسمی تولید آمار در کشور) است؛ چراکه ضرورت اجرای طرح های آماری و جمع آوری آمار استاندارد در هر حوزه، وجود تارiffs مفاهیم استاندارد در آن حوزه است که این مهم در حوزه اسباب بازی ها تأمین نشده است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۳). تلاش کتاب حاضر بر این بوده است تا ضمن ارائه کردن برخی مقدمات اقتصادی و آماری مورد نیاز، گامی در جهت جمع آوری آمارهای موجود در صنعت اسباب بازی و ارتقاء پذیرفتن نظام آماری صنعت اسباب بازی بردارد. بخش نخست این کتاب با مطالعات اکتشافی و بررسی سابقه و تجربیات داخلی و جهانی در زمینه تبیین و توسعه نظام آمار اقتصادی صنعت اسباب بازی آغاز شد که حدود ده ها مقاله و گزارش در این زمینه بررسی و مطالعه شده و همچنین مصاحبه های متعددی با سیاست گذاران، مدیران و فعالان اقتصادی این حوزه انجام شد. در نهایت نیز در بخش نخست، فصل هایی مشتمل بر تبیین مفاهیم فنی و نظری حوزه اسباب بازی، جایگاه این صنعت در اسناد بالادستی، تحلیل اقتصاد صنعت اسباب بازی با استفاده از رویکرد زنجیره ارزش، شناسایی چالش های این صنعت با استفاده از رویکرد نگاشت نهادی، شناسایی شاخص های اقتصادی مورد نیاز برای رصد صنعت، تبیین مفاهیم آماری اقتصاد اسباب بازی و همچنین شناسایی منابع آماری و تولیدکنندگان داده در صنعت اسباب بازی ایران، تهیه شد.

در بخش دوم، روند نوآوری های رخ داده در صنعت اسباب بازی با ساختار مبتنی بر چارچوب اسلو مورد بررسی قرار گرفته است. مطابق با این چارچوب، نوآوری در چهار طبقه: نوآوری

در محصول، فرایند فنی، بازاریابی و نوآوری در فرایندهای سازمانی قابل پیگیری است. بی شک آگاهی از نوآوری‌های داخلی و بین‌المللی رخ داده در صنعت اسباب بازی، در اتخاذ تصمیم‌های درست برای ورود به این حوزه بسیار مؤثر خواهد بود. چه این تصمیم‌ها در سطح مدیران ملی و با هدف حمایت از این صنعت صورت گیرد و چه در سطح شرکت‌های نوپا و گروهی از جوانان علاقه‌مند به ساخت اسباب بازی باشد. در این بخش نیز فصل‌هایی مشتمل بر شاخص‌ترین نوآوری‌های صورت گرفته در صنعت اسباب بازی تهیه شده است.

در نهایت نیز در بخش سوم، با عنوان آمارنامه، تمامی آمارهای موجود در صنعت اسباب بازی جمع‌آوری و ارائه شد. در این بخش علاوه بر جمع‌بندی اقلام اطلاعاتی مورد نیاز برای رصد صنعت، به کاستی‌های آماری موجود در این صنعت نیز اشاره شده و آمارهای موجود نیز ضمن دسته‌بندی‌های جدید، در قالب جداول و نمودارهای دقیق در اختیار سیاست‌گذاران، پژوهشگران و فعالان اقتصادی قرار گرفته است.

در پایان از باب من لم یشکر المعارف لم یشکر الخالق، بر خود لازم می‌دانیم از مجموعه همکاران مرکز آمار ایران به ویژه سرکار خانم هره چیت‌ساز که در پیشبرد این پژوهش خالصانه با ما همکاری داشتند تشکر کرده و برای ایشان موفقیت روزافزون آرزو کنیم. همچنین از تلاش‌های معاونت فناوری‌های ارتباطات و مهندسی اجتماعی مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت که با تأمین مالی پروژه امکان تهیه این کتاب را فراهم کرد، تشکر و قدردانی می‌گردد. لازم به ذکر است همکاران این مرکز و ستاد توسعه فناوری‌های نوین و هویت‌ساز معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری به ویژه جناب آقای حامد تأملی با اظهار نظر دانش‌آسی و نقد و بررسی این کتاب، کمک‌های شایانی به بهبود این مجموعه ارائه کردند که شایسته تقدیر است. امیدواریم این کتاب به گسترش درک صحیح از جایگاه اسباب‌بازی کمک کند و زمینه‌ساز رشد و توسعه این صنعت نوپا گردد.